

Patricia Snel

DE EXPAT

mistral

© 2013 Patricia Snel
© 2013 Uitgeverij Mistral, Amsterdam
Omslagontwerp Wil Immink
Omslagbeeld Photos.com
Typografie Perfect Service

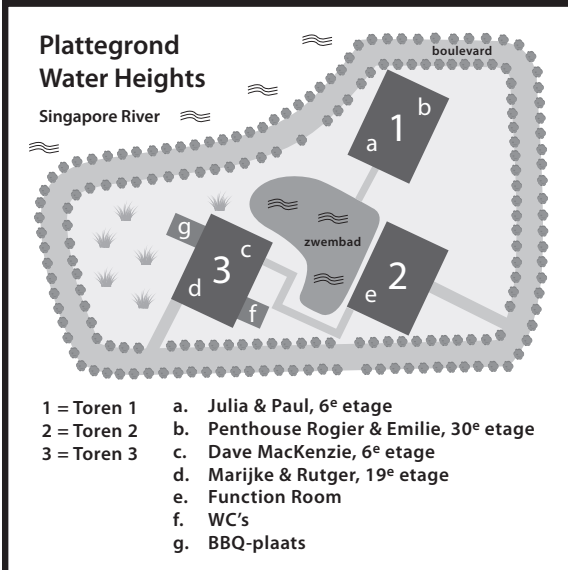
ISBN 978 90 499 5409 3
NUR 301/305

www.patriciasnel.nl
www.uitgeverijmistral.nl
www.twitter.com/Mistral_boeken
www.facebook.com/uitgeverijmistral

Mistral is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv.

Dit boek is ook leverbaar als e-book:
ISBN 978 90 499 5410 9

We, the citizens of Singapore, pledge ourselves as one united people, regardless of race, language or religion, to build a democratic society based on justice and equality so as to achieve happiness, prosperity and progress for our nation.

(Deze eed wordt sinds 1966 gereciteerd door Singaporezen op scholen, in het leger (SAF) en op 9 augustus, tijdens de National Day Parade.)

Voor mama, mijn onvoorwaardelijke fan

De nacht was gevallen. Duizenden obsessief zoemende insecten hadden het ondoordringbare woud overgenomen. Van top tot teen was ze bedekt met beten van kleine vliegjes en mieren die ze niet zag maar wel voelde. Krabben verergerde de jeuk of veroorzaakte zweertjes die telkens bloedden. Dorst en angst overheersten. Om slangen en spinnen bekommerde ze zich allang niet meer.

Ze was moe, zo ontzettend moe, ze kon niet meer. Het koude metaal van de loop priemde in haar rug. Vluchten was kansloos. Ze stonden stil. Het was pikkedonker en ze had geen idee waar ze was. Verderop klonken stemmen. Gefluister. De geur van zweet en sigaretten. Rood oplichtende puntjes zweefden door de duisternis. Haar knieën knikten.

Plotseling knipte hij een lamp aan. Een lichtbundel scheen over het vochtige gras langs de rand van het bos. Krekels staakten hun gekras. Een vogel vloog met luid kabaal verschrikt op, een aap krijste. Ze knipperde met haar ogen. Geluiden verstomden. Het beeld leek stilgezet.

Ze begon te beven en te zweten. Wat zich daar aan haar ogen voltrok, was walgelijk, zo mensonterend en zo onvoorstelbaar, het was niet om aan te zien. Ze gluurde opzij. Zijn houding was kalm, beheerst en ijzig. Hoe was het mogelijk dat hem dit niks deed, dat hij dit mensen – sommigen kinderen nog – kon aandoen. Met de loop duwde hij tegen haar kaak: ze moest blijven kijken. Hij genoot van zijn macht. Hij genoot van haar angst. Haar hoofd gonsde.

Het felle licht werd op haar gezicht gericht. Daarna knipte hij de

lamp uit. Zwarte vlekken dansten voor haar ogen. Langzaam nam het gefluister toe. De krioelende massa werd met rust gelaten. De muggen zouden zich ongestoord aan hen te goed doen, als hongerige wolven.

I

Het was vrijdagavond. De nacht was helder en de hemel vol sterren. Een briesje verspreidde de zilte geur van de zee. Voor de kust flakkerde een geel schijnsel van rijen wachtende schepen, van eilandjes en in de verte van Sumatra. De prestigieuze Skybar, onderdeel van een immens hotel en Singapoeres architectonische trots, bood een indrukwekkend uitzicht over de stad. Duizenden lichtjes van wolkenkrabbers, kantoorgebouwen, hotels, havens en straten tekenden het schiereiland als een pointillistisch schilderij. Hier gebeurde het allemaal, in het New York van Azië.

Op het overvolle dakterras leunde Julia de Rijk met haar buik tegen de balustrade; ze voelde het koele staal dwars door haar luchtige jurk heen. Pauls hand rustte op haar heup, zijn onderarm op haar onderrug. Ze zwegen. Achter hen klonk het geroezemoes van de vele genodigden. Julia kende bijna niemand op dit Global Tax Consultancy-event, maar het was handig om hier te zijn voor Pauls netwerk. Met een glas champagne in haar hand boog ze over de reling. Een dun zijden sjaaltje hing losjes om haar hals. Vijfenvijftig verdiepingen lager leken de mensen op straat wandelende mieren, de auto's speelgoedauto's.

‘Wat een hypnotiserende hoogte, hè lief?’ merkte ze op. Toen Paul niet reageerde, keek ze opzij. Hij haalde zijn hand van haar heup. De stof plakte precies op die plek aan haar huid. Paul rommelde wat in zijn broekzak en viste zijn telefoon eruit. Zijn voorhoofd glom en zijn overhemd was doorweekt. Hij gaf haar lachend een knipoog en een handkus. ‘Heel even, meis, ik moet deze nemen.’ Voordat ze iets

kon zeggen, draaide hij zich gehaast om en verdween in de menigte.

De zeewind nam toe en het zijden sjaaltje gleed van haar hals, zo over de balustrade. ‘O, nee! Mijn sjaal!’ Ze graaide ernaar, maar het was al te laat. De rode stof dwarrelde door de lucht en de wind speelde ermee.

Hè, wat jammer. De sjaal die ze bij het afscheid van vriendinnen had gekregen, zweefde met opbollende en strekkende bewegingen, als een zeepaardje, steeds verder van haar vandaan.

Het leek een eeuwigheid geleden dat ze op die herfstige middag op Schiphol stond, terwijl het nog maar twee maanden was. Ze herinnerde zich nog hoe overweldigd ze was door de schoonheid en de aangename warmte toen ze in Singapore landde. Door de afwisselende architectuur van gebouwen en huizen, de vriendelijke taxichauffeurs die honderduit vertelden over hun groene stad, de geweldige infrastructuur, het Aziatische eten en hoe geordend en schoon het er wel niet was. Dat vond Julia ook het knappe van dit schiereiland: in deze geürbaniseerde jungle, niet groter dan de Noordoostpolder, woonden maar liefst 5,2 miljoen mensen.

Het was een grote stap, verkassen naar een land waar ze niemand kende, waar ze nooit eerder was geweest en waar ze niet zomaar even bij familie of vriendinnen kon langswippen. Julia stond achter haar beslissing; ze had omwille van Pauls carrière ontslag genomen. Toch was verhuizen van het vertrouwde Nederland, zo hup, naar Singapore tussen al die Chinezen, wat verdwaalde Maleiers en Indiërs en een handjevol expats een ingrijpend, maar spannend avontuur.

Julia nam de laatste slok champagne en voordat ze kon bedenken waar ze haar glas zou laten, had een ober het al uit haar hand genomen. Paul had een rustig plekje opgezocht in de glazen hal naar het dakterras, half aan het oog onttrokken door een grote plant. Hij hield zijn telefoon tussen zijn oor en schouder geklemd en met zijn andere hand gebaarde hij als een dirigent. Ze keek op haar horloge.

Wat kon er vrijdagavond om halftwaalf zo belangrijk zijn? Eigenlijk wist Julia het antwoord. Dit hoorde bij Singapore, mede hierdoor was het zo succesvol; de stad draaide 24/7 door. Het was het kloppende financiële hart van Azië, een *hub* voor buitenlandse investeerders en carrièrejagers.

Haar sjaal hing waarschijnlijk als een piepklein slingertje eenzaam in het groen van een van de met kerstlichtjes versierde bomen beneden langs de straat. Een dergelijk sjaaltje was hier vast te vinden. Singapore was tenslotte één groot shoppingparadijs. Van bovenaf leek het alsof ze naar een sterrenhemel keek met al die kerstverlichting boven de straten. Kerstmis in de tropen bleef een vreemde gewaarwording. Kerst associeerde ze met kou.

Ze nam een slok en voelde een hand op haar schouder. Het was Carice.

‘En?’ klonk haar hese stem. ‘Wat vond je van John Duxton?’ Ze keek Julia glunderend aan.

Carice’ ranke lichaam was gehuld in een simpel zwart jurkje, dat was samengeknoopt in haar nek. Ze leek een stuk langer met haar pumps en opgestoken blonde haren. Net als Julia hield ze van eenvoud. Ze was niet zo van de make-up, opzichtige handtassen en juwelen. In het dagelijks leven was ze belastingadviseur. Haar devies was altijd: ‘Hoe meer lidmaatschappen en events, hoe groter je netwerk, hoe meer business.’ Als organisator van dit jaarlijkse event had ze voor vanavond de Indiana Jones van de financiële wereld weten te strikken als gastspreker. Paul, groot fan van deze investeringsgoeroe en trendwatcher, had een gesigneerd boek van hem gekocht, *Hot Spot Commodities*, waarin Duxton beleggingsadviezen gaf, of liever: tips voor hoe je nog rijker kon worden. In het kort was de boodschap: beleggen in goud en investeren in de biochemie vanwege toekomstige voedseltekorten. Zijn tweede leg kinderen had een liedje in het Mandarijn gezongen, waardoor alle Singaporezen vertederd waren.

‘Johnny-boy had een interessant verhaal, maar die liedjes... Het is

dat ik door mijn hoge hakken mijn tenen niet kon krommen,' lachte Julia.

'Ja,' beaamde Carice, 'behoorlijk gênant. Maar vertel, heb je nog wat gehoord van die gast van de Boston Bank?' Ze bedoelde de Brit die ze het weekend ervoor hadden ontmoet in een Japanse goochelbar. Hij was daar samen met twee giechelende Singaporese popjes. En met telkens een nieuwe fles Dom Pérignon werd het gegiechel er niet minder op. Op het laatst lagen ze te snurken op het pluche, half over elkaar heen, vlak bij een zanger die zonder publiek op een podium enthousiast covers zong. Zodoende raakten Julia en Carice met de Brit in gesprek. Julia had zijn kaartje gekregen; hij had geroepen dat hij een baan voor haar had en nogmaals een fles laten aanrukken. Ook al trok het banksegment haar niet, elke optie was er een.

'Over gênant gesproken! Bel ik die kerel maandag meteen op, kon hij zich me niet eens meer herinneren.' De gedachte dat ze zonder werk zou blijven zitten benauwde haar. Wat moest ze dan? De hele dag bij het zwembad hangen? Of zich storten op vrijwilligerswerk als bezigheidstherapie, zoals veel expatvrouwen deden?

'Wat een zak,' mompelde Carice.

Julia knikte en keek het terras rond. Er waren zeker honderd genodigden. Hoe geschikt deze gelegenheid ook was om te netwerken, ze hield er niet zo van zichzelf te moeten 'aanprijzen'. Een eind verderop stond Paul te praten met een dikke man in een kleurrijk batikhemd. Naast hem stond een vrouw met een hoofddoek. Julia wendde zich weer tot haar vriendin.

'Afgelopen week heb ik toch dat gesprek gehad bij All Goods?' vervolgde Julia. Carice was lid van de Association of International Business People en had de vacature aan haar doorgespeeld. 'Begin volgende week hoor ik of ik het geworden ben. Ik heb er een goed gevoel over.'

Julia had als voordeel dat ze meteen kon beginnen. In Nederland had ze jarenlang als marketingmanager bij een toonaangevend cosmeticabedrijf gewerkt, waar ze verantwoordelijk was geweest voor

de huidverzorgingsproducten. Ze had de in vergetelheid geraakte crèmes met hernieuwde antirimpelformules weer helemaal op de Europese kaart gezet. Met de *whitening*-crèmes uit de cosmeticalijn van All Goods kon ze prima dezelfde truc uithalen. Het ideaal van Aziatische vrouwen was tenslotte een porseleinbleek huidje, als van een wassen beeld.

‘Kun je nog even van je vrijheid genieten, Juul. Hoewel ik me kan voorstellen dat je zo langzamerhand genoeg hebt van al het geshop, de lunches, manicures, tentoonstellingen, fairs, koffieochtenden, expatroddels en dagen bij het zwembad hangen.’ Bij elke activiteit die ze noemde pauzeerde Carice even en kwam er een vinger bij.

Julia zuchtte en fronste haar wenkbrauwen. ‘Ik heb vooral weer zin in het ritme van een baan, in de uitdaging, in nieuwe collega’s, andere culturen, en vooral mijn eigen geld. Het vliegt er met bakken uit.’ In het leven wist je maar nooit waar een buffer goed voor kon zijn; dat was Julia al jong duidelijk geworden. Bovendien wilde ze liever niet Pauls creditcard gebruiken. Dat had ze in die zes jaar nog nooit gedaan, hoewel dat nu even niet anders kon. Paul had meteen bij aankomst in Singapore een gezamenlijke bankrekening geopend om over te gaan op de huidige valuta, de Singapore dollar. Uitgaven zouden anders klauwen geld kosten vanwege de wisselkoers. En omdat Julia nog geen werk had kon ze geen eigen bankrekening openen.

‘Het lijkt mij ook helemaal niks om afhankelijk te zijn van een kerel,’ verzuchtte Carice. ‘Als ik zin heb om een paar Manolo Blahniks te kopen, dan doe ik dat.’

‘Klopt. Als ik nu Pauls creditcard gebruik, voelt het toch anders.’

Opeens werd haar aandacht getrokken door Paul, die wenkte. Hij stond nog steeds met de man met het batikhemd te praten. ‘Volgens mij wil Paul me aan iemand voorstellen.’

Carice draaide zich om. ‘Ga maar, ik moet ook nog een aantal mensen spreken, voordat ze weg zijn. Ik geef je alvast een zoen voor als ik je straks niet meer zie. Komende week zit ik in Shanghai. Zien we elkaar donderdag op de borrel van de Working Ladies? Gaan we

daarna samen de hort op. Er is een nieuwe club geopend.’ Ze knip-oogde. Julia wist precies wat ze bedoelde: op jacht naar een leuke man. Maar Carice’ jachtterrein was hier nogal beperkt. Ze viel op negers. Ondanks haar vele geliefden had ze het geluk nog niet ontmoet, of ook maar in de verte zien blinken, zonder er overigens ongelukkig van te worden.

‘Goed plan. In Chinatown, in die nieuwe tapasbar, werkt een knappe rasta. Nou, da-hag.’ Julia lachte en baande zich een weg langs de gasten – ‘mensen van het hoogste wattage’, zoals Paul de beleggers noemde.

‘*Nice to meet you, Julia.*’ Ze schudden elkaar de hand. De man, Sarip, keek haar met een glimlach aan. Vervolgens stelde hij een dame in gewaden voor; het bleek zijn vrouw te zijn. Ze bekeek Julia van top tot teen.

‘Hoe lang ben je al in Singapore?’ Het was altijd een van de eerste vragen die ze gesteld kreeg als ze met iemand kennismaakte. Daardoor werd de hiërarchie bepaald. Met twee maanden kwam je net kijken in het expatleven, vooral als je zei dat het je eerste buitenlandse post was.

Met twee handen nam Julia het visitekaartje van Sarip aan, een van de eerste dingen die ze had geleerd bij aankomst in Singapore. Dat gold voor alles wat iemand je aanreikte, want één hand werd als onbeleefd beschouwd. ALIBABA COAL & MINERAL MINING, stond erop gedrukt.

‘Sarip en ik kennen elkaar van de formule 1-races in de stad,’ legde Paul uit. Ondertussen haalde hij zijn telefoon uit zijn broekzak en keek er vluchtig op. ‘Ze wonen vlak bij Dempsey Hill – je weet wel, bij die in barretjes en restaurants omgetoverde Engelse barakken.’ Het was een van de duurste wijken van Singapore.

‘Oorspronkelijk komen mijn vrouw en ik uit Java,’ vertelde Sarip. ‘Daar hebben we ook een huis, maar vanwege de kinderen hebben we voor Singapore gekozen. De scholen en universiteiten zijn hier

beter. En het is hier veilig en efficiënt, en nog belangrijker: een gunstig belastingklimaat.’ Hij grijnsde zijn haglewitte tanden bloot. Veel investeerders en bedrijven stalden hier hun liquide middelen en alle gerenommeerde banken ter wereld hadden een vestiging in deze stad.

Sarips vrouw Siti stond stilletjes naast hem met een glas bitter lemon in haar hand en knikte af en toe.

‘Heb ik trouwens al gezegd dat je man geniaal is?’ Sarip legde een hand op Pauls schouder. Zijn hemd kroop omhoog over zijn bolle buik. Een stukje huid werd zichtbaar. ‘Kijk,’ zei hij. ‘Aziaten doen nu eenmaal liever zaken met hun eigen mensen; die snappen de cultuur en we gunnen het elkaar. Maar de banken begrepen niet dat hun imago aan verandering toe was. Jouw man wel. Een heel slimme manier om ons vertrouwen te winnen.’

Julia glimlachte om zijn enthousiasme over Paul. Zijn plan was een make-over van de United Bank of Asia Pacific. Daarom had het bedrijf hem ook gevraagd naar Singapore te komen. Hij was een analyticus op het gebied van cijfers en zijn bijnaam op kantoor was dan ook ‘de Spreadsheetkoning’.

‘Paul heeft een heel nieuwe groep beleggers aangeboord.’ Sarip gebaarde naar zichzelf. Hij was zo’n man. ‘Hij heeft ons vertrouwen gewonnen door het protserige en uitbundige imago aan te pakken en door in de kosten te snijden, dus ook mensen te ontslaan. En natuurlijk door ons geld goed te laten renderen.’

Aan de kuiltjes in Pauls wangen kon Julia zien dat hij erg tevreden was met wat Sarip over hem zei. Ze had er bewondering voor dat hij zich had verdiept in lokale culturen, boeken had gelezen, met mensen had gesproken en daardoor wist hoe hij kon voorkomen dat hij een Maleier, een Chinees of een Indiër voor het hoofd stootte. Sarip was een van Pauls betere cliënten. Hij had exploitatierechten verworven van grond van de Indonesische overheid. Uit de mijnen delfde hij kolen, goud en edelstenen, en die exporteerde hij over de hele wereld. Terwijl hij aan het woord was, fonkelde aan zijn linkerhand een gouden ring met een robijn. Daarnaast had hij de langste

pinknagel die Julia ooit had gezien. Hij verrichtte in elk geval geen handenarbeid in de mijnen.

Sarip ging nog een poosje door over de business en zijn eigen succes, maar tamelijk onverwacht kapte hij het gesprek af. 'Sorry, excuseer me. Ik zie iemand die ik nodig moet spreken.' Hij schoot een man in een maatpak aan. Paul maakte meteen van de gelegenheid gebruik en fluisterde in Julia's oor dat hij even naar de wc moest. Julia besloot een gesprek met Sarips vrouw aan te knopen.

'Goh, Siti, en wat doe jij voor werk?'

'Ik ben sinds een jaar makelaar voor expats.' Siti begon over haar bedrijf te vertellen. Julia herinnerde zich dat ze ergens een bord van Siti's bedrijf High Rise Real Estate had gezien. Met een glimlach pakte ze het visitekaartje van de vrouw aan. Had haar man de langste pinknagel, zij droeg de grootste diamanten ring aan haar vinger die Julia ooit had gezien.

'De mijne liggen nog bij de drukker,' jokte ze.

'Wat doe jij dan?' Siti keek Julia met glanzende bruine ogen aan. Haar oogleden waren aangezet met zwart kohlpotlood en haar lippen waren wijnrood gestift.

'Ik werk als marketingmanager.' Julia glimlachte ongemakkelijk. Hoe stom ook, het klonk nu eenmaal interessanter om te zeggen dat ze een populaire antirimpelcrème op de Europese kaart had gezet dan dat ze momenteel niets deed.

Haar gedachten en hun conversatie werden langzaam overstemd door het volume van de muziek. De gasten van het Global Tax Consultancy-event maakten plaats voor hippe jongelui op hun stapavond. De basbeat was voelbaar in Julia's buik. Ze konden elkaar steeds slechter verstaan. De palmbomen op het dakterras bogen door de wind.

Beide vrouwen keken enigszins verveeld om zich heen. Waar bleven hun mannen? Julia gebaarde met haar hoofd. Paul en Sarip stonden aan de bar, druk in gesprek met twee jonge Singaporese meisjes.

'Ik denk dat het tijd wordt mijn chauffeur te bellen. Hij wacht

beneden. Morgen moet ik vroeg op. Onze oudste zoon van dertien speelt zijn eerste polowedstrijd,' zei Siti diplomatiek.

De heren draaiden zich snel om toen de dames erbij kwamen staan. De twee meisjes met huidjes zo glad als satijn maakten zich met hun kleine kontjes gauw uit de voeten.

'Hoogste tijd om te gaan, Sarip.' Siti legde quasivriendelijk haar hand op zijn bovenarm, maar Julia zag dat ze er onopvallend haar nagels in zette. Daarna schoof ze het hengel van haar schoudertas hoger en trok ze haar hoofddoek een stukje naar achteren. Haar donkere ogen fonkelden. Ze stelde zijn geflirt met de meisjes duidelijk niet op prijs.

'Ja, ik wilde je al komen halen.' Sarip ontweek haar blik door naar zijn volle glas cola te kijken.

'Zullen wij er nog eentje nemen, Juul?' Paul klokte zijn biertje naar binnen.

'Ach, waarom ook niet.'

'We komen elkaar vast wel weer tegen. Singapore is klein. Leuk je te ontmoeten,' zei Siti. Haar blik was al op de uitgang gericht.

Een uurtje later verlieten ook Paul en Julia het dakterras. De glazen lift aan de buitenkant van het immens hoge gebouw zoefde naar beneden. Op het ingebouwde digitale schermpje wisselden de cijfers van de etages sneller dan seconden. Het was zakelijk een leuk feestje, met al die internationale contacten, de luxe Skybar en succesvolle mensen.

Binnenkort, dacht Julia, zit ik ook weer in de race.